

UZASADNIENIE

Wnioskodawca – R. K. wniósł o stwierdzenie nabycia spadku po G. K. zmarłej w dniu 12 lutego (...) w B., ostatnio stale zamieszkałej w B. oraz o stwierdzenie nabycia po A. K. zmarłym w dniu 15 grudnia (...) w B., ostatnio stale zamieszkałym w B.. Jako uczestników postępowania wnioskodawca podał L. C. (1) .

W dniu 29 września 2015r. S. B. dokonał otwarcia i ogłoszenia testamentu zwykłego A. K. z dnia (...). złożonego do sprawy przez L. C. (1).

Na rozprawie w dniu (...) wnioskodawca zakwestionował ważność przedstawionego testamentu i oświadczył, że był sporządzony nowy testament przez A. K., którego jednak nie posiada.

Pismem z dnia 13 października 2015r. pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej G. K. na podstawie ustawy po połowie przez wnioskodawcę i L. C. (1), o stwierdzenie nabycia spadku po A. K. w postaci nieruchomości gruntowej położonej w B. przy ul. (...), dla której S. B. prowadzi księgę wieczystą nr (...) na podstawie testamentu w całości przez R. K. oraz o stwierdzenie nabycia pozostałego po A. K. spadku na podstawie ustawy przez uczestników postępowania w częściach równych oraz o zasądzenie od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 2 krotności kwoty minimalnej.

Pismem z dnia 13 stycznia 2016r. pełnomocnik wnioskodawcy sprecyzował wcześniejszy wniosek i wniósł o stwierdzenie nabycia spadku po A. K. na podstawie testamentu z (...). w całości na rzecz R. K. albowiem w skład spadku obok nieruchomości wchodzi także środki finansowe, które A. K. nabył w drodze dziedziczenia po śmierci G. K. a których wartość jednak jest niewielka w porównaniu z wartością nieruchomości objętej testamentem .

Sąd ustalił co następuje:

G. K. zmarła w dniu 12 lutego (...)w B. gdzie przed śmiercią ostatnio stale zamieszkiwała. W chwili śmierci była zameżna z A. K.. To było ich jedyne małżeństwo. A. K. zmarł w dniu 15 grudnia (...). Nie toczyła się sprawa o rozwód ani separację ani o unieważnienie małżeństwa G. i A. K.. G. K. i A. K. mieli dwoje dzieci : córkę L. C. (1) i syna R. K. - wnioskodawcę . Żadnych innych dzieci małżeńskich, pozamałżeńskich ani przysposobionych spadkodawcy nie posiadali. To jest pierwsze postępowanie spadkowe. Nie składano oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku. G. K. nie pozostawiła testamentu A. K. pozostawił sporządzony własnoręcznie w dniu (...) w B. testament, w którym do spadku w postaci nieruchomości położonej w B. przy ul. (...) powołał L. C. (1). W skład spadku wchodzi nieruchomość gruntowa położona w B. przy ul. (...), dla której S. B. prowadzi księgę wieczystą nr (...) (akty zgonu k. 5,6, akt małżeństwa k. 7,20 akty urodzenia k. 19, zapewnienie spadkowe k. 25-26 odpis księgi wieczystej k. 22, testament k. 23) .

W dniu 28 marca 2015r. R. S. złożyła pisemne oświadczenie, że A. K. oświadczył jej przez telefon, że w czerwcu / lipcu (...) sporządził testament na rzecz R. K., który przechowuje w swoim mieszkaniu (oświadczenie R. S. z tłumaczeniem k. 35,36)

W dniu 3 października 2015r. G. B. (1) złożył pisemne oświadczenie, że A. K. przeczytał mu przez telefon, we wrześniu lub październiku 2014 roku testament sporządzony na rzecz R. K., który przechowuje w swoim mieszkaniu (oświadczenie G. B. (1) k. 37-38)

Uczestnicy postępowania planowali nabycie spadku po A. K. i G. K. po połowie (maile uczestników postępowania k. 61 -62).

G. K. sporządziła na rzecz L. C. (1) dyspozycję na wypadek śmierci do środków pieniężnych zgromadzonych na 3 kontach w (...) Bank (...) o nr (...), nr (...) i nr (...) (dyspozycja k. 50).

L. C. (1) w dniu 12 lutego 2014 r. zlikwidowała 3 lokaty G. K. w Banku (...) SA na łączną kwotę 5.540 euro. (historia rachunku k. 57)

G. K. zawarła w 1999r z Bankiem (...) S.A we W. umowę o lokatę terminową na kwotę 6.000 zł (umowa o lokatę k. 58-60)

L. C. (1) pokryła koszty pogrzebu G. K. w kwocie 5.301 zł (rachunek, faktura, dowód wpłaty paragon 78-79)

Kwotę 10.000 zł L. C. (2) przekazała A. K. w dniu 12 lipca (...). (oświadczenie k. 77)

A. K. w trakcie rozmów telefonicznych z R. S. mówił jej w październiku (...) o sporządzonym przez siebie testamencie, który przeczytał jej przez telefon i w którym zapisał R. K. dom, garaże i ogródek. Ogródek położony obok domu jest własnością L. i J. C.. A. K. miał wyłącznie prawo chodzenia po tej nieruchomości i zbierania owoców. A. K. również w trakcie rozmów telefonicznych z G. B. (1) we wrześniu (...) mówił mu o zamiarze sporządzenia testamentu na rzecz swojego syna i pytał się go o radę w zakresie sposobu jego sporządzenia. W październiku 2014 A. K. przeczytał mu przez telefon testament, w którym zapisał R. K. dom, garaże i ogródek. O testamencie sporządzonym na rzecz syna A. K. opowiadał również A. B. swojej sąsiadce, która się nim opiekowała oraz w okolicach czerwca (...) ., H. B..

R. S. G. B. (1), A. B. i H. B. nigdy nie widzieli testamentu A. K. (zeznania świadka R. S. k. 102, zeznania świadka G. B. (1) k. 103-104 , zeznania świadka J. C. k. 121-122, zeznania świadka A. B. k. 104, zeznania świadka H. B. k. 105).

A. K. w trakcie rozmów telefonicznych z R. K. latem (...), mówił mu, że sporządzi na jego rzecz testament. J. (...) (...) podczas wyjazdu L. C. (1) do sanatorium (...) miał sporządzić testament na czysto. Testament miał znajdować się koło telewizora w instrukcji obsługi. R. K. nie widział testamentu. Po śmierci ojca R. K. w domu ojca nie znalazł testamentu (zeznania wnioskodawcy k. 123).

L. C. (1) nie wie nic na temat testamentu A. K. z (...).(124-125)

Sąd oddalił wniosek o zwrócenie się do (...) Bank (...) o nadesłanie informacji o posiadanych przez G. K. rachunkach z podaniem czy zostały one objęte dyspozycją na wypadek śmierci albowiem kwestia ta została w ocenie sądu wyjaśniona już w oparciu o dołączone do akt przez uczestniczkę postępowania dokumenty a ponadto okoliczności te nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył co następuje :

Zgodnie z treścią przepisu art. 926 § 1 kc powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu, przy czym zgodnie z treścią § 2 tego przepisu dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy, albo gdy żadna z osób które powołał nie chce lub nie może być spadkobiercą. Sąd w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku z urzędu bada w myśl art. 670 kpc kto jest spadkobiercą oraz czy w skład spadku wchodzi gospodarstwo rolne, jak również, którzy spośród spadkobierców powołanych do dziedziczenia odpowiadają warunkom wymaganym do dziedziczenia gospodarstwa rolnego.

Z uwagi na fakt, iż w przedmiotowej sprawie spadkodawczyni G. K. nie pozostawiła testamentu (co było okolicznością bezsporną) zachodziło dziedziczenie ustawowe.

Kodeks cywilny w wyraźny sposób określa grupy spadkobierców ustawowych, które kolejno dochodzą do dziedziczenia po spadkodawcy.

Krąg spadkobierców ustala się według stanu istniejącego w chwili otwarcia spadku tzn. w chwili śmierci spadkodawcy i dla dziedziczenia nie jest istotne czy spadkobierca żyje w chwili wydania postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, a istotne jest, by żył w chwili otwarcia spadku (art. 927 kc).

Zgodnie z obowiązującymi w chwili śmierci spadkodawczyni tj. w dniu 12 lutego (...). przepisami kodeksu cywilnego, w pierwszej kolejności powołane są do spadku z ustawy dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek. Dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku. (...) (art. 931 kc).

W niniejszym przypadku spadkodawczyni w chwili śmierci była zamężna i posiadała dwoje dzieci. Zatem spadek po G. K. na podstawie ustawy nabyli - mąż A. K., syn R. K. i córka L. C. (1) po 1/3 części każdy.

Z kolei spadkodawca A. K. sporządził w dniu (...) testament, który sąd uznał za ważny .

Zgodnie z treścią art. 946 kc odwołanie testamentu może nastąpić bądź w ten sposób, że spadkodawca sporządzi nowy testament, bądź też w ten sposób, że w zamiarze odwołania testament zniszczy lub pozbawi go cech, od których zależy jego ważność, bądź wreszcie w ten sposób, że dokona w testamencie zmian, z których wynika wola odwołania jego postanowień. Zgodnie z brzmieniem przepisu art. 947 kc jeżeli spadkodawca sporządził nowy testament nie zaznaczając w nim, że poprzedni odwołuje, ulegają odwołaniu tylko te postanowienia poprzedniego testamentu, których nie można pogodzić z treścią nowego testamentu.

W niniejszej sprawie wnioskodawca twierdził, że A. K. przed swoją śmiercią w (...) sporządził nowy testament, w którym do całości spadku powołał R. K.. W takiej sytuacji testament A. K. z dnia (...)w którym powołał do spadku L. C. (1) został odwołany. Wnioskodawca wywodząc twierdzenie o istnieniu innego testamentu A. K. niż testament własnoręczny z (...) winien przedłożyć ten testament bądź wykazać jego istnienie, ważność i treść innymi środkami dowodowymi. Jako osoba wywołująca skutki prawne z faktu istnienia innego testamentu zobligowany był, w myśl art. 6 kc, udowodnić okoliczności, które uzasadniałyby odebranie istniejącemu testamentowi z 2007 przymiotu ważności. Temu obowiązkowi procesowemu w ocenie Sądu wnioskodawca nie sprostał. W ocenie sądu wnioskodawca bowiem nie wykazał w sposób nie budzący wątpliwości zarówno samego faktu sporządzenia przez A. K. w 2014 testamentu własnoręcznego, jaki jego treści.

Z zaproponowanych na tę okoliczność dowodów w postaci zeznań świadków wynika wyłącznie, że A. K. chciał sporządzić testament, w którym do spadku miał powołać wnioskodawcę. Wnioskodawca jednak nie wykazał by faktycznie kiedykolwiek go sporządził. Zarówno wnioskodawca jak i słuchani na tę okoliczność świadkowie nigdy tego testamentu na własne oczy nie widzieli, a swoją wiedzę na okoliczność jego sporządzenia oraz jego treści czerpali wyłącznie z telefonicznych rozmów ze spadkodawcą, w odniesieniu do którego nie wiadomo czy swój zamiar sporządzenia nowego testamentu faktycznie zrealizował i czy nie pozostał on wyłącznie w fazie brudnopisu z czerwca (...), o którym mówił wnioskodawca oraz świadek H. B.. A. K. nigdy w rozmowach ze świadkami i wnioskodawcą nie podał konkretnie kiedy ów testament miał sporządzić. O zamiarze sporządzenia testamentu A. K. oświadczył G. B. (1) we wrześniu (...) a miał go odczytać w październiku (...). Również w październiku 2014 A. K. mówił A. B., że sporządził testament. Z kolei H. B. o sporządzonym testamencie zmarły mówił już w czerwcu (...), kiedy to miał go sporządzić po tym jak ktoś udzielił mu informacji o sposobie sporządzenia testamentu. Tymczasem z zeznań świadka G. B. (1) wynika, że o tym jak sporządzić testament informował on wnioskodawcę dopiero we wrześniu (...). Oświadczenia R. S. i G. B. (2) są wyłącznie dokumentami prywatnymi i stanowią dowód tego, że składający je złożyli oświadczenia o określonej treści. Również z korespondencji mailowej uczestników postępowania nie wynika by A. K. sporządził testament. Ponadto brak jest przede wszystkim pisemnego dowodu potwierdzającego fakt sporządzenia testamentu.

Wobec powyższego spadek po A. K. na podstawie testamentu własnoręcznego z dnia (...) nabyła L. K. w całości.

W sprawie o stwierdzenie nabycia spadku sąd nie ustala składu spadku. Ustala jedynie kto i w jakiej części dziedziczy po osobie zmarłej. Tylko w przypadku gdy dziedziczenie ma nastąpić na podstawie testamentu Sąd bada

czy przedmioty przeznaczone określonym osobom wyczerpują prawie cały spadek. Dziedziczenie testamentowe jest dopuszczalne zgodnie z art 961 kc jedynie wówczas, gdy przedmioty przeznaczone określonym osobom wyczerpują prawie cały spadek. Jeżeli nie wyczerpują one prawie całego spadku, do dziedziczenia powołani są spadkobiercy ustawowi, a przeznaczone określonym osobom poszczególne przedmioty majątkowe stanowią przedmiot zapisu. Powoduje to powstanie po stronie spadkobierców ustawowych obowiązku przeniesienia własności tych przedmiotów na wskazanych zapisobierców. W sprawie taka sytuacja nie występowała.

W sprawie ustalono, że środki zgromadzone przez G. K. na lokatach w (...) Bank (...) na podstawie deklaracji na wypadek śmierci sporządzonej przez G. K. wypłaciła po jej śmierci L. C. (1). Zgodnie z art. 56 § 1 i 5 ustawy Prawo Bankowe, posiadacz rachunku oszczędnościowego, rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego lub rachunku terminowej lokaty oszczędnościowej może polecić pisemnie bankowi dokonanie - po swojej śmierci - wypłaty z rachunku wskazanym przez siebie osobom: małżonkowi, wstępnym, zstępnym lub rodzeństwu określonej kwoty pieniężnej (dyspozycja wkładem na wypadek śmierci). Kwota wypłacona w ramach dyspozycji na wypadek śmierci nie wchodzi do spadku po posiadaczu rachunku.

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach stanowił art. 520 §1 kpc zgodnie z którym, każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

W postępowaniu nieprocesowym nie można mówić o przegrywającym, który powinien zwrócić koszty postępowania wygrywającemu jak przewiduje to przepis art. 98 § 1 kpc. Przeciwnie, regulując koszty postępowania w toku postępowania nieprocesowego ustawodawca zakłada, że w zasadzie uczestnicy postępowania są w tym samym stopniu zainteresowani jego wynikiem, a orzeczenie sądu udziela ochrony prawnej każdemu uczestnikowi. Dlatego ten, kto poniósł koszty sądowe lub koszty zastępstwa procesowego, nie uzyska zwrotu wydanych kwot od innego uczestnika, ale i nie jest obowiązany do zwracania kosztów poniesionych przez innego uczestnika. Wyjątkowo, jeżeli uczestnicy albo w różnym stopniu byli zainteresowani wynikiem postępowania, albo interesy ich były sprzeczne, sąd może orzec na zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 520 § 2) lub na zasadzie zawinienia (art. 520 § 3). Tak sytuacja w sprawie jednak nie występuje. Określona w art. 520 § 1 k.p.c. zasada nie doznaje wyjątków, gdy uczestnicy są w równym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania lub chociaż nie są w równym stopniu zainteresowani, ich interesy są wspólne. (post. SN z dnia z dnia 25 sierpnia 2011 r. II CZ 55/11) W sprawie zatem brak podstaw, by odstępować od przewidzianej w art. 520 § 1 k.p.c, reguły ponoszenia przez każdego uczestnika kosztów postępowania nieprocesowego związanych z jego udziałem w sprawie czego skutkiem jest oddalenie wniosku o zasądzenie kosztów postępowania.

Na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych sąd nakazał pobrać od wnioskodawcy na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Bytomiu kwotę 30 zł. tytułem wydatków związanych z uczestnictwem tłumacza przysięgłego na rozprawie.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji postanowienia.